

مروری بر نظام نوآوری دفاعی پنج کشور چین، فرانسه، آلمان، انگلیس و اسپانیا

مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی
مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی

دارای مجوز سازمانی نشر از شورای سیاست گذاری و نظارت بر انتشارات و رسانه‌ها

مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی به شماره ۹۰-۸/۳۲/۰۱۶

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی است.

هر نوع تکثیر یا نشر تمام یا بخش‌های مستقلی از این کتاب، منوط به اجازه‌ی کتبی ناشر است.

عنوان و نام پدیدآور: نظام نوآوری دفاعی: مروری بر مفاهیم و تجارب پنج کشور چین، فرانسه، آلمان، انگلیس و اسپانیا / تألیف مهدی محمدی ... [و دیگران].

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص:؛ مصور. جدول، نمودار.

شابک: ۵-۵۶-۵۷۶۹-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: تألیف مهدی محمدی، سعید باقر سلیمی، علیرضا بوشهری، فرهاد نظری‌زاده

یادداشت: کتابنامه

موضوع: دفاع ملی -- نوآوری

موضوع: نوآوری -- ایران -- سیاست دولت

موضوع: نوآوری -- مطالعات تطبیقی

شناسه افزوده: محمدی، مهدی

شناسه افزوده: مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی

رده‌بندی دیگر: ۱۲۸۷/۵/ن/۵۷/۱۱/۵۷ UA

رده‌بندی دیویی: ۳۵۵/۰۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۵۷۰۶۰۴

عنوان: مروری بر نظام نوآوری دفاعی پنج کشور: چین، فرانسه، آلمان، انگلیس و اسپانیا

تألیف: مهدی محمدی، سعید باقر سلیمی، علیرضا بوشهری، فرهاد نظری‌زاده

ویرایش: حسین جمالی، مجید محسن‌تبار

ناشر: مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی - مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری های دفاعی

ناظر: بهنام نیوری زاده

مجری و مشاور فنی چاپ: انتشارات شرکت پیشرو فناوری فاقد

کتاب‌آرایی: آزاده باقری

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۵۵۰۰ تومان

مرکز توزیع و فروش:

تهران، بالاتراز میدان نویناد، نبش کوهستان، هشتم مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی،

۲۲۸۰۹۸۰۱-۴

مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی

فهرست مطالب

مقدمه / ۵

بخش اول: مفهوم و ابعاد نظام نوآوری

فصل اول: مفهوم و ابعاد نظام ملی نوآوری / ۹

۱. مقدمه / ۹

۲. تعاریف نوآوری / ۱۰

۳. انواع نوآوری / ۱۳

۴. نوآوری فناورانه / ۱۶

۵. انواع نگرش به فرآیندهای نوآوری / ۲۰

۶. نظام بخشی نوآوری / ۲۷

۷. نظام منطقه‌ای نوآوری / ۲۹

۸. مدل ماریچ سه‌گانه (ارتباط دولت، دانشگاه و صنعت) / ۳۳

۹. نظام ملی نوآوری / ۳۵

۱۰. جمع‌بندی / ۵۶

مراجع / ۵۸

فصل دوم: مفهوم نوآوری و نظام نوآوری در بخش دفاع / ۶۳

۱. مقدمه / ۶۳
۲. مفهوم نوآوری دفاعی / ۶۴
۳. دسته‌بندی مطالعات مرتبط با نوآوری دفاعی / ۶۷
۴. نوآوری فناورانه در مقابل نوآوری نظامی (دکترینی) / ۷۲
۵. چارچوبی برای نوآوری دفاعی / ۸۰
۶. تأثیرگذاری تئوری‌های نوآوری بر مفهوم نوآوری دفاعی / ۸۴
۷. رویکرد نظام‌مند نوآوری به بخش دفاع / ۸۵
۸. مراجع / ۸۸

بخش دوم: مطالعه‌ی تطبیقی نظام نوآوری دفاعی پنج کشور

فصل سوم: نظام نوآوری دفاعی انگلیس / ۹۱

۱. مقدمه / ۹۱
۲. بازیگران نظام نوآوری دفاعی انگلیس / ۹۱
۳. دکترین نظامی انگلیس / ۹۹
۴. راهبرد نوآوری دفاعی انگلیس / ۱۰۰
۵. برخی موضوعات مهم در نظام نوآوری دفاعی انگلیس / ۱۰۴
۶. جمع‌بندی / ۱۰۵
۷. مراجع / ۱۰۷

فصل چهارم: نظام نوآوری دفاعی فرانسه / ۱۰۹

۱. مقدمه / ۱۰۹
۲. بازیگران شبکه‌های سیاست‌گذاری و تولید / ۱۱۰
۳. دکترین نظامی فرانسه / ۱۱۳
۴. تحولات در نظام نوآوری دفاعی فرانسه / ۱۱۵

۵. جمع‌بندی / ۱۱۷

مراجع / ۱۲۰

فصل پنجم: نظام نوآوری دفاعی آلمان / ۱۲۱

۱. مقدمه / ۱۲۱

۲. بازیگران نظام نوآوری دفاعی آلمان / ۱۲۲

۳. دکترین نظامی آلمان / ۱۲۵

۴. جمع‌بندی / ۱۲۶

مراجع / ۱۲۸

فصل ششم: نظام نوآوری دفاعی اسپانیا / ۱۲۹

۱. مقدمه / ۱۲۹

۲. بازیگران شبکه‌های سیاست‌گذاری و تولید در اسپانیا / ۱۳۰

۳. دکترین نظامی / ۱۳۲

۴. نوآوری علم و فناوری دفاعی / ۱۳۲

۵. جمع‌بندی / ۱۳۴

مراجع / ۱۳۶

فصل هفتم: نظام نوآوری دفاعی چین / ۱۳۷

۱. مقدمه / ۱۳۷

۲. ساختار و نهادهای درگیر در نظام نوآوری دفاعی چین / ۱۳۸

۳. اصلاحات ساختاری در صنایع دفاعی چین / ۱۴۲

۴. سیاست‌های راهبردی نوآوری دفاعی / ۱۴۵

۵. جمع‌بندی / ۱۶۴

مراجع / ۱۴۸

فصل هشتم: مقایسه و جمع‌بندی / ۱۴۹

۱. مقدمه / ۱۴۹
۲. بازیگران نظام نوآوری دفاعی کشورها / ۱۵۰
۳. نحوه‌ی مالکیت و ارتباطات در نظام نوآوری دفاعی / ۱۵۲
۴. نوع سیاست‌های حاکم بر نظام نوآوری دفاعی / ۱۵۳
۵. جمع‌بندی / ۱۵۸

www.ketab.ir

مقدمه

نوآوری به معنای عمومی آن، فعالیتی بشری و مبتنی بر خلاقیت است که منجر به خلق محصولات، خدمات یا روش‌های جدید و کاربردی شده و مورد استفاده‌ی عملی واقع می‌شود. امروزه، روندهای جهانی حاکی از آن است که با توجه به افزایش روزافزون نقش علم و فناوری در امور مختلف، به‌ویژه دفاع و امنیت، نوآوری اهمیت اساسی‌تری داشته و خواهد داشت. در واقع دنیای آینده، دنیایی خواهد بود که چه در عرصه‌ی دفاعی، شدت و تعداد نوآوری‌ها روز به روز بیش‌تر خواهد بود.

به همین دلیل، کشورهای مختلف با درک اهمیت نوآوری در دفاع، تمرکز و برنامه‌ریزی ویژه‌ای برای ارتقا و تولید تسلیحات، تجهیزات، فرایندها و خدمات دفاعی، تدارک دیده‌اند. بخش دفاعی از طریق نوآوری و به‌کارگیری فناوری‌های پیشرفته، قوی‌تر و مستحکم‌تر می‌شود و توانمندی‌های خود را در صیانت از منافع ملی ارتقا می‌بخشد.

اگرچه نوآوری ماهیتاً فعالیتی خلاقانه و از این جهت، مختص انسان است؛ اما در دنیای پیچیده‌ی امروز که سازمان‌ها آن را اداره می‌کنند، نوآوری نیز اغلب در سازمان‌ها انجام می‌شود. به این ترتیب، اگرچه به مانند گذشته، پایه و اساس نوآوری همان خلاقیت فردی است، ولی در عصر دانایی و اقتصاد دانش‌بنیان، نوآوری در بستری پیچیده از تعاملات و نظامات سازمانی و اجتماعی محقق می‌شود.

در بخش‌های دفاعی نیز که امروزه، دفاع دانش‌بنیان و صنایع دفاعی دانش‌بنیان مطرح است، نوآوری یک موضوع کلیدی محسوب می‌شود که توسط سازمان‌ها و در قالب نظام‌های خاصی بروز و ظهور می‌یابد. برخی از نظام‌های مرتبط، نظیر: نظام تحقیق و توسعه، نظام استخدام و

ارتقای کارکنان، نظام تأمین منابع مالی و غیره، زیرمجموعه‌هایی هستند که در ترکیب و تعامل با یکدیگر نظام نوآوری دفاعی را شکل می‌دهند؛ نظامی که در آن محصولات و خدمات جدید تولید شده و تسلیحات و تجهیزات موجود ارتقا می‌یابند. شناخت دقیق و عمیق نظام نوآوری دفاعی، می‌تواند موجب ارتقای درک و تغییر ما نسبت به چالش‌ها و کمبودهای احتمالی شده و راه کارهای مؤثرتری را برای بهبود عملکرد نوآوری پیش روی ما قرار دهد.

مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی
گروه پژوهشی صنایع دفاعی آینده

www.ketab.ir